

רישומי השב"כ מאשרים שימוש בשיטות חקירה שנאסרו על ידי בג"ץ

פלסטיני הגיש עתירה לביהמ"ש וטוען לפגיעה פיסיית ונפשית חמורה בשל החקירות שעבר. הפרקליטות הצבאית אישרה שבחקירתו נעשה שימוש "באמצעים מיוחדים"

עמירה הַס 04.04.2013 02:50

תרשומת השב"כ מאשרת שימוש בשיטות חקירה שנאסרו על ידי בג"ץ כבר ב-1999. הדבר התברר במסגרת עתירת עציר פלסטיני לבג"ץ. העציר, הטוען לפגיעה פיסיית ונפשית חמורה בשל החקירות שעבר באוגוסט 2011, סיפר כי טולטל, אולץ לכרוע בתנוחת צפרדע, נאזק באופן מכאיב וממושך ונמנעה ממנו שינה לפרקי זמן ארוכים. עורך הדין של העותר, לביב חביב, הורשה לראות את תרשומת השב"כ שמפרטת את שיטות העינויים שננקטו.

גם הפרקליטות הצבאית אישרה שבמהלך כשתי יממות של חקירה נעשה שימוש "באמצעים מיוחדים", שהיו, בניסוח הפרקליטות, "כמה כריעות מלאות", "מספר הרמות ידיים לאחור" (עמידה ממושכת בידיים מורמות) "מספר העמדות" (הושבה והעמדה) ו"מספר ברכיות".

בספטמבר 1999, בהיענות לעתירת הוועד הציברי נגד עינויים, קבע בג"ץ שחל איסור מוחלט על שימוש בעינויים ופסק ששיטות חקירה מסוימות אינן חוקיות. באופן מפורש נאסר השימוש בכריעת צפרדע, טולטולים, אזיקה מכאיבה, וגם מניעת שינה (עם סייגים).

העציר, הוועד נגד עינויים ועמותת חפאים לזכויות אדם עתחו לבג"ץ בבקשה שהיועמ"ש יתערב ויביא לפתיחת חקירת מח"ש נגד חוקרי השב"כ. מלבד העינויים שהוזכרו, העציר דיווח גם על מניעת יציאה לשירותים, השמעת רעשים חזקים, תזונה לקויה, כליאה בתנאים מחפירים, העלבות ואיומים כלפי בני משפחתו. יותר מ-16 חודשים לאחר שהוגשה התלונה על עינויים, משרד המשפטים לא סיים את הבדיקה המקדמית ולא השיב לבקשה לפתוח בחקירה נגד הגורמים האחראים. כתובת העתירה, עדי לוסטיגמן ובאנה שוגרי-בדארנה, מביעות חשש שגורל תלונתו יהיה כגורל יותר מ-700 תלונות שהוגשו משנת 2001 נגד עינויים ונגנזו.

העותר מואשם ברצח ובניסיון לרצח וכופר באשמה. בשל הפגיעה הנפשית החמורה פרטיו חסויים. לעוה"ד חביב נמסר גם זיכרון הדברים מהחקירה שמאשר שבמשך חמשה ימים לפחות העציר נחקר במשך 18 שעות מדי יום. הוא נצטווה להתקלח 4-5 פעמים ביום כדי לשמור על ערנותו. בעתירה נטען כי בשב"ס ובשב"כ ידעו שהאיש סבל מבעיות בריאות שונות, כולל בעיה בעינו, מחושים בכליות ובקע מפשעתי. ואכן, מיד עם מעצרו נלקח לבית החולים הדסה לבדיקות שונות, וכעבור כמה שעות הועבר לחקירת השב"כ. השהות במתקני החקירה החמירה את מצבו.

מספטמבר 2011 ניסתה עמותת חפאים לזכויות האדם לברר אם ניתן לעציר הטיפול הרפואי הנדרש, ואם, במקרה של שימוש בעינויים, החפאים דיווחו על כך. בתגובה מסרה דוברת השב"ס ל"הארץ" ש"הצוות הרפואי של שירות בתי הסוהר אמון על שמירת חייהם ובריאותם של כ-18,000 אסירים ועושה את עבודתו נאמנה, במקצועיות וברגישות". ערוכת הדין שוגרי-בדארנה ולוסטיגמן כתבת כי גניזת כל התלונות על עינויים מבטאת "הסכמה, ואף עידוד, של מערכת אכיפת החוק לעינויים וליחס אכזרי ובלתי

אנשי והתעללות".

פרקליטות המדינה טרם הגישה לבג"ץ את תשובתה לעתירה. דוברי השב"כ, משרד המשפטים והשב"ס מסרו שהעתירה הונחה על שולחנם רק השבוע ולכן אינם יכולים להגיב.